

# Global Research: VOJENSKO-PRIEMYSELNÝ KOMPLEX 21. STOROČIA A JEHO NEODÔVODNENÝ VPLYV

- CZ24 News | 8. května 2023

**Vojensko-priemyselný komplex (MIC), pred ktorým prezident Dwight D. Eisenhower [varoval](#) Američanov pred viac ako 60 rokmi, je stále živý a zdravý. V skutočnosti spotrebováva oveľa viac dolárov z daní a živí oveľa väčších výrobcov zbraní, ako keď Ike vo svojom prejave na rozlúčku s národom v roku 1961 upozornil na „neoprávnený vplyv“, ktorý to malo.**

Štatistiky sú ohromujúce. Tohtoročný navrhovaný rozpočet pre Pentagon a prácu s jadrovými zbraňami na ministerstve energetiky je [886 miliárd dolárov](#) - viac ako dvojnásobok, upravený o infláciu, ako v čase Eisenhowerovho prejavu.

*Pentagon teraz spotrebúva [viac ako polovicu](#) federálneho rozpočtu, pričom priority ako verejné zdravie, ochrana životného prostredia, pracovné školenia a vzdelávanie necháva súťažiť o to, čo zostáva.*

V roku 2020 získala spoločnosť Lockheed Martin v zmluvách Pentagonu 75 miliárd dolárov, [čo je viac ako](#) celý rozpočet ministerstva zahraničia a Agentúry pre medzinárodný rozvoj dohromady.

Tohtoročné [výdavky](#) len za predražené bojové lietadlá F-35 tejto spoločnosti s nedostatočným výkonom sa rovnajú plnému rozpočtu Centra pre kontrolu a prevenciu chorôb. A ako nedávno odhalila [nová správa](#) z projektu National Priorities Project na Inštitúte pre politické štúdie, **priemerný daňový poplatník minie 1 087 dolárov ročne na dodávateľov zbraní v porovnaní s 270 dolármi na vzdelávanie K-12 a iba 6 dolármi na obnoviteľnú energiu.**

Zoznam pokračuje - a tak ďalej a tak ďalej. Prezident Eisenhower charakterizoval takéto kompromisy v menej známom [prejave](#) „The Chance for Peace“, ktorý predniesol v apríli 1953, na začiatku svojho prvého funkčného obdobia, takto:

„Každá vyrobená zbraň, každá vypustená vojnová loď, každá vypálená raketa znamená, konečný zmysel, krádež od tých, ktorí sú hladní a nie sú najedení, ktorým je zima a nie sú oblečení. Tento svet v zbrani nemíňa peniaze sám. Utráca pot svojich robotníkov, génia svojich vedcov, nádeje svojich detí...“ Aký smutný je tento moment.

## **Nové zdôvodnenia, nové zbrane**

Teraz sa nenechajte oklamať. Súčasná vojnová mašinéria nie je mikrofónom tvojho starého otca, ani na míle. Dostáva oveľa viac peňazí a ponúka úplne iné zdôvodnenia. Má oveľa sofistikovanejšie nástroje vplyvu a výrazne odlišné technologické aspirácie.

Snáď prvým a hlavným rozdielom medzi Eisenhowerovou a našou érou je samotná veľkosť veľkých zbrojárskych firiem. Pred boomom fúzií po studenej vojne v 90. rokoch 20. storočia existovali [desiatky](#) významných dodávateľov obrany. Teraz je tu len päť veľkých (nie, enormných!) hráčov - Boeing, General Dynamics, Lockheed Martin, Northrop Grumman a Raytheon.

S tak malým počtom spoločností, ktoré vyrábajú lietadlá, obrnené vozidlá, raketové systémy a jadrové zbrane, má Pentagon stále obmedzenejší vplyv na to, aby im zabránil predražovať produkty, ktoré nefungujú tak, ako sú inzerované. Samotná veľká päťka si bežne rozdeľuje viac ako [150 miliárd dolárov](#) v zmluvách Pentagonu ročne alebo takmer 20 % celkového rozpočtu Pentagonu. Spolu viac ako polovica ročných výdavkov rezortu ide na veľkých aj malých dodávateľov.

V Eisenhowerovej dobe bol Sovietsky zväz, vtedajší hlavný protivník tejto krajiny, použitý na ospravedlnenie stále väčšieho a stáleho zbrojárskeho podniku. Dnešnou „[stupňovou hrozbou](#)“, ako to Pentagon nazýva, je Čína, krajina s oveľa väčšou populáciou, oveľa robustnejšou ekonomikou a oveľa rozvinutejším technickým sektorom, než kedy mal Sovietsky zväz. Ale na rozdiel od ZSSR je primárna výzva Číny voči Spojeným štátom ekonomická, nie vojenská.

Napriek tomu, ako poznamenal Dan Grazier v [správe](#) z decembra 2022 pre Projekt vládneho dohľadu, stále intenzívnejšie zameranie Washingtonu na Čínu bolo sprevádzané výraznou infláciou vojenských hrozieb.

Kým čínski jastrabi vo Washingtone krúčia rukami nad tým, že táto krajina má viac námorných plavidiel ako Amerika, Grazier poukazuje na to, že naše námorníctvo má oveľa väčšiu palebnú silu. Podobne, aktívne americké zásoby jadrových zbraní sú podľa najnovších údajov Štokholmského medzinárodného inštitútu pre výskum mieru zhruba [deväťkrát](#) väčšie ako čínsky a rozpočet Pentagonu [trojnásobok toho, čo Peking míňa na svoju armádu](#).

Ale pre dodávateľov Pentagonu má stále intenzívnejšie zameranie Washingtonu na perspektívu vojny s Čínou jednu prvoradú výhodu: je to úžasné pre podnikanie. Hrozba čínskej armády, skutočná alebo domnelá, sa naďalej používa na ospravedlnenie výrazného zvýšenia vojenských výdavkov, najmä na ďalšiu generáciu špičkových systémov od hypersonických rakiet po robotické zbrane a umelú inteligenciu. História takýchto potenciálne nefunkčných high-tech systémov, od systému protiraketovej obrany „[Star Wars](#)“ prezidenta Ronalda Reagana až po F-35, však neveští nič dobré, pokiaľ ide o cenu alebo výkon vznikajúcich vojenských technológií.

Nevadí, rátajte s jednou vecou: na ich vývoj sa nepochybne vynaložia desiatky, ak nie stovky miliárd dolárov. A pamätajte, že sú nebezpečné a nie len tak hocijakému nepriateľovi. Ako zdôraznil Michael Klare v [správe](#) Arms Control Association : „Systémy s podporou AI môžu zlyhať nepredvídateľným spôsobom, čo spôsobí neúmyselné zabitie ľudí alebo nekontrolovanú eskaláciu krízy.

## Arzenál vplyvu

Napriek zdanlivo [nikdy](#) nekončiacemu [zoznamu predražených](#) a nedostatočne výkonných zbraňových systémov vyvinutých pre Pentagon, ktorý je jedinou federálnou agentúrou, ktorá nikdy neprešla auditom , má MIC arzenál vplyvu, ktorý ho posúva stále bližšie k biliónovému ročnému rozpočtu. Stručne povedané, od daňových poplatníkov vyberá viac peňazí ako kedykoľvek predtým a je v tom takmer každý – od množstva lobistov po nespočetné politické kampane, think-tanky, ktoré nie sú početné až po Hollywood.

A majte na pamäti, že dominancia hrstky megafiriem vo výrobe zbraní znamená, že každý z popredných hráčov má viac peňazí na rozdávanie v rámci lobingu a príspevkov na kampane. Majú tiež viac zariadení a zamestnancov, na ktorých môžu poukázať, často v politicky kľúčových štátoch, keď presviedčajú členov Kongresu, aby hlasovali za – Áno! – ešte viac peňazí za zbrane podľa vlastného výberu.

*Zbrojársky priemysel ako celok [daroval](#) politickým kandidátom v posledných dvoch volebných cykloch viac ako 83 miliónov dolárov*

pričom Lockheed Martin vedie balík s príspevkami 9,1 milióna dolárov, nasleduje Raytheon s 8 miliónmi dolárov a Northrop Grumman so 7,7 miliónmi dolárov. Tieto prostriedky, nebudete prekvapení, keď zistíte, sú silne sústredené medzi členmi parlamentných a senátnych výborov pre ozbrojené zložky a podvýborov pre obranné prostriedky.

Napríklad Taylor Giorno z OpenSecrets, skupiny, ktorá sleduje výdavky na kampane a lobovanie, [zistil](#), 58 členov výboru Snemovne reprezentantov pre ozbrojené sily uviedlo, že počas volebného cyklu v roku 2022 dostali od rezortu obrany v priemere 79 588 dolárov, čo je trojnásobok priemerných 26 213 dolárov, ktoré ostatní predstavitelia nahlásili za rovnaké obdobie.“

*Výdavky na lobovanie všetkých obyvateľov MIC sú ešte vyššie – viac ako [247 miliónov dolárov](#) v posledných dvoch volebných cykloch.*

Takéto prostriedky sa používajú na zamestnávanie [820 lobistov](#), alebo viac ako jedného na každého člena Kongresu. A uvedomte si, že viac ako dve tretiny týchto lobistov prešli neslávne známymi otočnými dverami Washingtonu z práce v Pentagone alebo v Kongrese, aby lobovali za zbrojársky priemysel. Ich kontakty vo vláde a znalosť tajných akvizičných postupov pomáhajú zabezpečiť, aby peniaze stále prúdili na ďalšie zbrane, tanky, lode a rakety.

[Len minulý mesiac informovala](#) kancelária senátorky Elizabeth Warrenovej (D-MA), že takmer 700 bývalých vysokých vládnych úradníkov, vrátane bývalých generálov a admirálov, teraz pracuje pre dodávateľov obrany. Zatiaľ čo niektorí z nich sú členmi predstavenstva alebo vysoko platenými manažermi, 91 % z nich sa podľa správy stalo lobistami Pentagonu.

A tieto horúčkovo sa otáčajúce otočné dvere poskytujú súčasným členom Kongresu, ich personálu a personálu Pentagonu silnú motiváciu hrať sa pekne s týmito obrovskými dodávateľmi, kým sú stále vo vládnych úlohách. Po odchode zo štátnej služby ich totiž čaká lukratívna lobistická kariéra.

Tieto korporácie na výrobu zbraní ponúkajú ani lobistické úlohy na K Street. Tiež rozširujú prácu takmer na každú hlavnú ulicu v Amerike. Plagátovým dieťaťom pre také pracovné miesta ako predajný bod pre inak pochybný zbraňový systém je F-35 spoločnosti Lockheed Martin.

Možno nebude nikdy úplne pripravený na boj vďaka nespočetným konštrukčným chybám, vrátane [viac ako 800](#) nevyriešených defektov zistených nezávislým testovacím úradom Pentagonu. Spoločnosť však [trvá na](#) tom, že jej program nevytvára menej ako 298 000 pracovných miest v 48 štátoch, aj keď skutočný počet je [menej ako polovica](#) z toho.

V skutočnosti – hoci by ste to v dnešnom Washingtone nikdy nevedeli – je zbrojársky sektor upadajúcim odvetvím, pokiaľ ide o vytváranie pracovných miest, aj keď absorbuje takmer rekordné úrovne vládneho financovania. Podľa [štatistík](#) zhromaždených Národnou asociáciou obranného priemyslu je v súčasnosti vo výrobe zbraní jeden milión priamych pracovných miest v porovnaní s 3,2 miliónmi v 80. rokoch.

Outsourcing, automatizácia a výroba menšieho počtu jednotiek komplexnejších systémov vychýlili pracovnú silu smerom k lepšie plateným inžinierskym miestam a odklonili sa od výrobnéj práce, čo je posun, ktorý si vyžiadal vysokú cenu.

Vysávanie inžinierskeho a vedeckého talentu výrobcami zbraní znamená, že na riešenie naliehavých problémov, ako je verejné zdravie a klimatická kríza, je k dispozícii menej kvalifikovaných ľudí. Medzitým sa odhaduje, že [výdavky](#) na vzdelávanie, zelenú energiu, zdravotnú starostlivosť alebo infraštruktúru by mohli vytvoriť o 40 až 100 % viac pracovných miest ako výdavky Pentagonu.

## Formovanie príbehu elity: Vojensko-priemyselný komplex a think-tanky

Jedným z najsilnejších nástrojov MIC je jeho schopnosť formovať elitné diskusie o otázkach národnej bezpečnosti financovaním zahraničnopolitických think-tankov spolu s pridruženými analytikmi, ktorí sú až príliš často odborníkmi na výber, pokiaľ ide o mediálne pokrytie otázok vojny a mieru.

*Z pripravovaného stručného prehľadu Quincy Institute vyplýva, že viac ako 75 % špičkových zahraničnopolitických think-tankov v Spojených štátoch je aspoň čiastočne financovaných dodávateľmi v oblasti obrany.*

Niektorí, ako napríklad Centrum pre novú americkú bezpečnosť a Centrum pre strategické a medzinárodné štúdie, dostávajú od takýchto dodávateľov každoročne milióny dolárov a potom publikujú [články](#) a správy, ktoré vo veľkej miere podporujú financovanie obranného priemyslu.

Niektoré takéto think-tanky dokonca ponúkajú podporu pre zbrane vyrobené ich sponzormi bez toho, aby odhalili tieto do očí bijúce konflikty záujmov. Napríklad [kritika](#) učenca z American Enterprise Institute (AEI) na tohtoročnú takmer historicky vysokú rozpočtovú požiadavku Pentagonu, ktorá, ako tvrdila, bola „výrazne pod infláciou“, zahŕňala aj podporu na zvýšenie financovania niekoľkých zbraňových systémov, ako je Long Protilodná strela na dostrel, spoločná odstavená strela vzduchom, bombardér B-21 a medzikontinentálna balistická strela Sentinel.

Čo sa v diele nespomína? Spoločnosti, ktoré vyrábajú tieto zbrane, Lockheed Martin a Northrop Grumman, boli sponzormi AEI. Hoci je tento inštitút „dark money“ think-tank, ktorý nezverejňuje svojich donorov, na jednom [podujatí](#) minulý rok jeden zamestnanec nechal ujsť, že organizácia dostáva peniaze od oboch týchto dodávateľov.

**Bohužiaľ, mainstreamové médiá sa neúmerne spoliehajú na komentáre odborníkov práve z takýchto think-tankov.**

*V pripravovanej správe Quincyho inštitútu sa napríklad zistilo, že v článkoch New York Times, Washington Post a Wall Street Journal o vojne na Ukrajine boli viac ako štyrikrát pravdepodobnejšie ako tie, ktoré nemali financovanie MIC. Stručne povedané, keď vidíte odborníka na think-tanky citovaného v otázkach vojny a mieru, je pravdepodobné, že jeho zamestnávateľ dostane peniaze z vojnovéj mašinérie.*

A čo viac, takéto think-tanky majú svoju vlastnú verziu horúčkovo sa otáčajúcich otočných dverí, vďaka čomu si vyslúžili prezývku „[zádržné tanky](#)“ pre budúcich vládnych úradníkov. Napríklad Centrum pre novú americkú bezpečnosť [dostáva](#) milióny dolárov od dodávateľov obrany a Pentagonu každý rok a pochválilo sa, že niekoľko jeho expertov a absolventov vstúpilo do Bidenovej administratívy, vrátane vysokopostavených politických kandidátov na ministerstve obrany. a Ústrednou spravodajskou službou.

## Formovanie verejného príbehu: Vojensko-zábavný komplex

**Top Gun: Maverick** bol certifikovaný trhák, ktorý uchvátil divákov, ktorí nakoniec dali tomuto akčnému filmu ohromujúcich [99 %](#) skóre na Rotten Tomatoes – a takéto populárne uznanie pomohlo filmu získať nomináciu na Oscara za najlepší film.

Bol to tiež obrovský úspech pre Pentagon, ktorý úzko spolupracoval s filmármi a poskytoval „vybavenie – vrátane prúdových lietadiel a lietadlových lodí – personálne a technické znalosti“ a dokonca mal možnosť vykonať revízie scenára, uvádza Washington [Post](#). Obranní dodávatelia boli

podobne kľúčovou súčasťou úspechu tohto filmu. V skutočnosti sa generálny riaditeľ Lockheed Martin [chválil](#) , že jeho firma „spolupracovala s *Top Gun*,s, aby priniesli špičkovú technológiu budúcnosti na veľkú obrazovku.“

Zatiaľ čo *Top Gun: Maverick* mohol byť najúspešnejším nedávnym produktom vojensko-zábavného komplexu, je to len najnovší diel v dlhej histórii hollywoodskeho šírenia vojenskej propagandy. „Pentagon a Ústredná spravodajská služba vykonávali priamu redakčnú kontrolu nad viac ako 2 500 filmami a televíznymi reláciami,“ [tvrdí](#) profesor Roger Stahl, ktorý na [University of Georgia](#) skúma propagandu a štátne násilie .

„Výsledkom je kultúra zábavy upravená tak, aby produkovala relatívne málo protivojnových filmov a desiatky trhákov, ktoré oslavujú armádu,“ [vysvetlil](#) novinár David Sirota, ktorý [opakovane upozorňoval](#) na nebezpečenstvá vojensko-zábavného komplexu. „A okrem povinného poďakovania filmárov Pentagonu v titulkoch,“ [argumentoval](#) Sirota, „diváci si len zriedka uvedomujú, že môžu sledovať vládou dotovanú propagandu.“

### Čo ďalej s MIC?

Viac ako 60 rokov po tom, čo Eisenhower identifikoval problém a dal mu meno, vojensko-priemyselný komplex naďalej využíva svoj bezprecedentný vplyv na skorumpovanie rozpočtových a politických procesov, hladovanie financií na nevojenské riešenia bezpečnostných problémov a zabezpečenie toho, aby vojna bola čoraz pravdepodobnejšie „riešenie“ problémov tejto krajiny. Otázka znie: Čo možno urobiť, aby sa znížila jej moc nad našimi životmi, živobytím a v konečnom dôsledku aj nad budúcnosťou planéty?

### **Boj proti modernému vojensko-priemyselnému komplexu by znamenal uvoľnenie každého z hlavných pilierov, na ktorých je založená jeho moc a vplyv.**

To by zahŕňalo reformu financovania kampane; obmedzenie otočných dverí medzi zbrojným priemyslom a vládou; vrhnúť viac svetla na financovanie politických kampaní, think-tankov a Hollywoodu; a uprednostňovanie investícií do pracovných miest budúcnosti v oblasti zelených technológií a verejného zdravia namiesto hromadenia stále väčšieho množstva zbraňových systémov.

Najdôležitejšie zo všetkého možno je, že je potrebná široká verejná vzdelávacia kampaň na podporu realistickejších pohľadov na výzvy, ktoré predstavuje Čína, a na boj proti súčasnej atmosfére strachu, ktorá slúži záujmom Pentagonu a gigantických dodávateľov zbraní na úkor. bezpečnosti a ochrany nás ostatných.

To by, samozrejme, nebol malý podnik, ale alternatíva – neustále sa rozbiehajúce preteky v zbrojení, ktoré by mohli vyvolať svetový konflikt alebo nám zabrániť v riešení existenčných hrozieb, ako sú klimatické zmeny a pandémie – je jednoducho neprijateľná.

AUTOR: Ben Freeman a Wiliam D. Hartung

[ZDROJ](#)

Překlad: SKS